

motivaction

research and strategy

Groot wild in het Drents-Friese Wold
Peiling onder de omwonenden

**Stuurgroep Regionaal Landschap
Drents-Friese Grensstreek**

Achtergrond

Pagina 3

Samenvatting

Pagina 5

Methode en opzet

Pagina 6

Resultaten

Pagina 8

Bijlage: onderzoeksverantwoording

Pagina 23

In opdracht van de Stuurgroep Regionaal Landschap Drents-Friese Grensstreek heeft Motivaction een onderzoek uitgevoerd onder de omwonenden van het Drents-Friese Wold naar hun mening over de mogelijke (her-)introductie van groot wild in dit natuurgebied.

Door de opheffing van de nulstand voor edel- en damherten in de provincie Drenthe op basis van het Flora- en Faunabeleidsplan van december 2014, krijgen deze hertensoorten de kans zich te vestigen in Drentse natuurgebieden. De provincie Drenthe heeft hierbij wel de voorwaarde gesteld dat er een Soorten Effect Rapportage (SER) wordt opgesteld voordat er groot wild in een natuurgebied wordt geïntroduceerd. In het Drents-Friese Wold (DFW) wordt gestreefd naar 'wildernisnatuur'. Nu is de concrete wens ruimte te bieden aan grazers die hier van nature thuishoren. Deze wens is beschreven in het Beheer- en Inrichtingsplan Drents-Friese Wold dat op 15 oktober 2013 is vastgesteld door het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe.

In mei 2015 is een kernteam bestaande uit verschillende betrokken organisaties begonnen met het maken van een plan van aanpak om de herintroductie van het edelhert en de spontane vestiging van het damhert verder voor te bereiden en mogelijk te maken. Ook de Soorten Effect Rapportage is hier een onderdeel van. Als onderdeel van deze SER is er inmiddels al onderzoek gedaan naar diverse stakeholders van het DFW. De mening van de groep omwonenden ontbrak echter nog. Het onderzoek dat voor u ligt biedt hier inzicht in.

Doelstelling

Doelstelling van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de mening van de omwonenden van het Drents-Friese Wold over de (her-)introductie van groot wild in dit natuurgebied. Om aan deze doelstelling te voldoen zullen diverse onderzoeksvragen moeten worden beantwoord:

- Wat vindt men sec van de mogelijke (her-)introductie van edel- en damherten in het Drents Friese Wold?
- Wat noemt men spontaan en/of geholpen als voor- en nadelen van deze herintroductie?
- Heeft de mogelijke (her-)introductie invloed op de bezoekfrequentie van de omwonenden aan het gebied?
- Vindt men dat de mogelijke hertenpopulatie actief beheerd moet worden in de toekomst?
  - En zo ja: wie is hier dan verantwoordelijk voor?

- **Draagvlak:** 66% van de omwonenden van natuurgebied het Drents-Friese Wold geeft aan voorstander te zijn van een mogelijke (her-)introductie van edelherten en damherten in het gebied. 19% geeft aan tegen de komst te zijn, 15% is niet voor en niet tegen.
- **Argumenten:** Voorstanders vinden de (her)introductie *een verrijking van het gebied* (34%). Herten zijn ook *mooi* (27%) en *leuk* (21%), aldus de voorstanders. Tegenstanders maken zich vooral zorgen over de verkeersveiligheid in het gebied (46%) en de omvang van de herten populatie op termijn (30%). Opvallend is dat 22% van de tegenstanders meent dat het onnatuurlijk is om herten uit te zetten in het Drents-Friese Wold, onder andere omdat de dieren van oorsprong niet in het gebied zouden horen, terwijl 21% van de voorstanders meent dat de herten oorspronkelijk wel in het Drents-Friese Wold thuis horen.
- **Bekendheid met (her-)introductie:** Ruim de helft geeft aan voorafgaand aan het invullen van de enquête nog nooit van de plannen over de komst van edelherten en damherten gehoord te hebben. Het ontbreken van voorkennis heeft echter een geringe invloed op de mening over de komst van de herten. Met of zonder voorkennis heeft een ruime meerderheid een positief oordeel over de komst van herten.
- **Bezoekfrequentie:** 25% van de omwonenden zal het gebied vaker bezoeken als er groot wild geïntroduceerd wordt, en 69% zal het gebied even vaak bezoeken als nu. Slechts 4% van alle omwonenden geeft aan het gebied minder vaak te gaan bezoeken.
- **Beheer:** Indien de hertenpopulatie te groot wordt vindt 41% dat een teveel overgeplaatst zou moeten worden naar andere natuurgebieden en 38% vindt dat een teveel aan herten afgeschoten zou moeten worden. Als de hertenpopulatie actief beheerd zal gaan worden dan vinden de meeste omwonenden dat diverse partijen (natuurorganisaties, provincie en jagers) samen verantwoordelijk zijn voor het beheer (44%). 40% vindt dit een taak alleen voor de natuurorganisaties.

Steekproef

Op aselecte wijze zijn 4.226 adressen in het gebied in en rond het Drens-Friese Wold geselecteerd. Deze adressen bevinden zich in vier gemeentes: Oostellingerwerf, Weststellingerwerf, Westerveld en Midden Drenthe. Bij de aselecte steekproef is wel rekening gehouden met de grootte (inwoneraantal) van de diverse dorpen en kernen in het betreffende gebied. In het geselecteerde gebied zijn ongeveer 10.000 unieke adressen beschikbaar (zie kaartje op volgende pagina).

Uitnodigingsbrief

De geselecteerde adressen hebben een uitnodigingsbrief toegestuurd gekregen met een korte uitleg van het onderzoek en het verzoek om deel te nemen. In de brief stond de link naar de enquête en een unieke inlogcode en wachtwoord waarmee de enquête één keer kon worden ingevuld.

Veldwerkperiode

De enquête kon online worden ingevuld in de periode van 16 juli tot en met 1 september 2016.

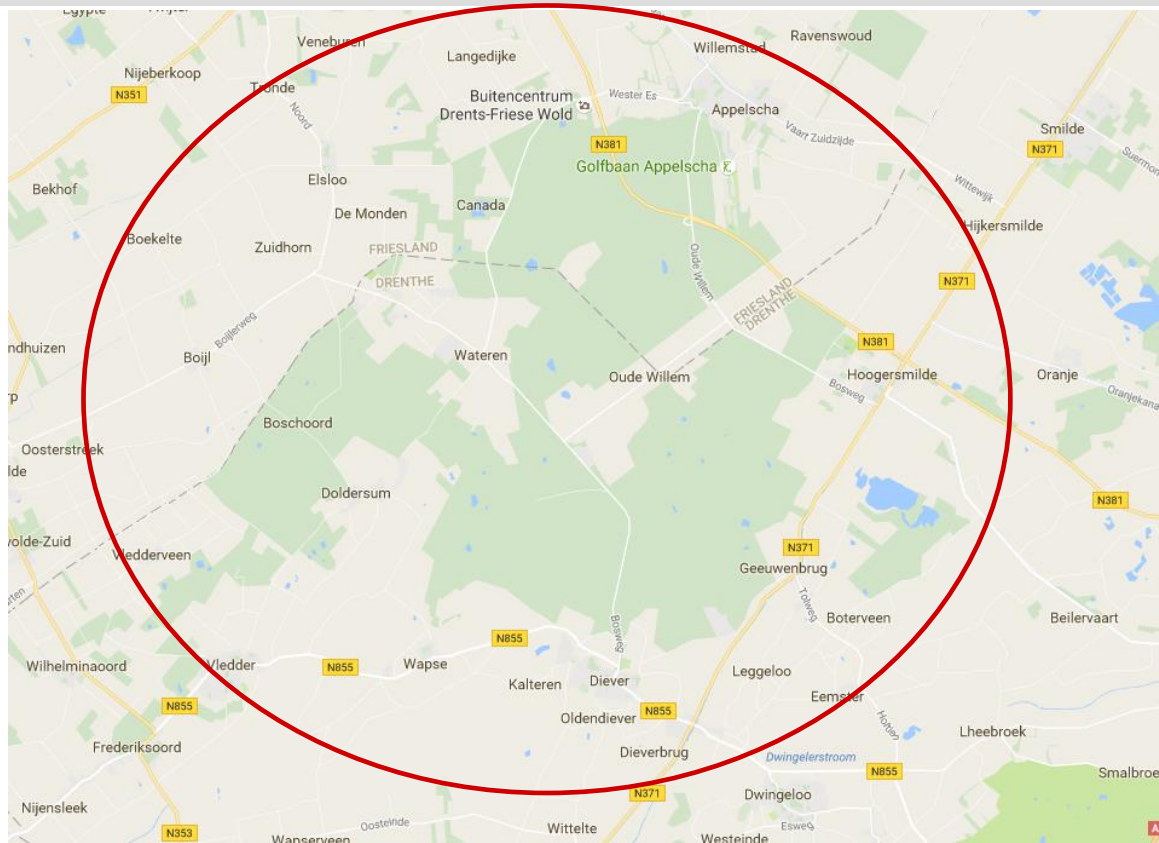
Respons

Op de einddatum was de enquête 620 keer correct en volledig ingevuld: een respons van 15%. De gebruikelijke respons bij onderzoeken waar de uitnodiging per post verstuurd worden ligt tussen 10-15%.

Weging

De data zijn gewogen naar de het inwoneraantal en de verdeling van leeftijd en geslacht zoals die voorkomen in de deelnemende gemeentes.

Draagvlak (her-)introductie groot wild	pagina 9
Bekendheid met (her-) introductie	pagina 10
Argumenten voorstanders	pagina 12
Argumenten tegenstanders	pagina 13
Meningen over (her-)introductie	pagina 14
Beheer hertenpopulatie	pagina 16
Bezoek aan Drents Friese Wold	pagina 18
Invloed op bezoekfrequentie	pagina 21

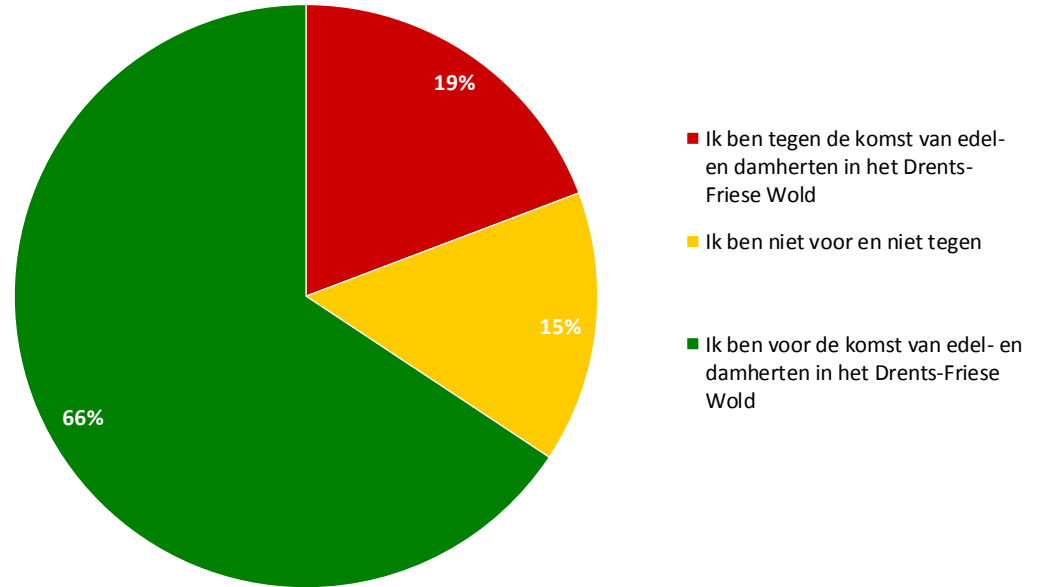
66% omwonenden is voorstander van de komst van edel- en damherten

Op de vraag of het edel- en damhert welkom zijn in het Drents-Friese Wold antwoorden twee op de drie omwonenden instemmend.

15% geeft aan geen voor- maar ook geen tegenstander te zijn.

19% van de omwonenden verwelkomt de herten niet.

Zijn wat u betreft het edel- en damhert welkom in het Drents-Friese Wold?
(n=620)

Meerderheid heeft bij invullen enquête nog niet eerder van plannen gehoord

Een meerderheid van de omwonenden (56%) heeft voorafgaand aan het onderzoek nog niet eerder gehoord van de plannen voor de (her-)introductie van groot wild in het Drents-Friese Wold.

Wist u af van het plan om edelherten en damherten misschien toe te laten in het Drents-Friese Wold?

(n=620)

Ja, ik ben hier van op de hoogte

44%

Nee, dat wist ik nog niet

56%

Ongeacht voorkennis ruime meerderheid voorstander van komst herten

In deze tabel is weergegeven hoe de voor- en tegenstanders van herten verdeeld zijn binnen de groep die op de hoogte was van het plan en de groep die niet op de hoogte was van het plan voorafgaand aan het invullen van de enquête.

In beide groepen is er een ruime meerderheid voorstander van herten (64% en 67%).

Onder de mensen die nog niet op de hoogte was is het aandeel *niet voor en niet tegen* groter (17 i.p.v. 13%). Onder de mensen die wel op de hoogte waren van de plannen is het aandeel tegenstanders groter (23% i.p.v. 16%).

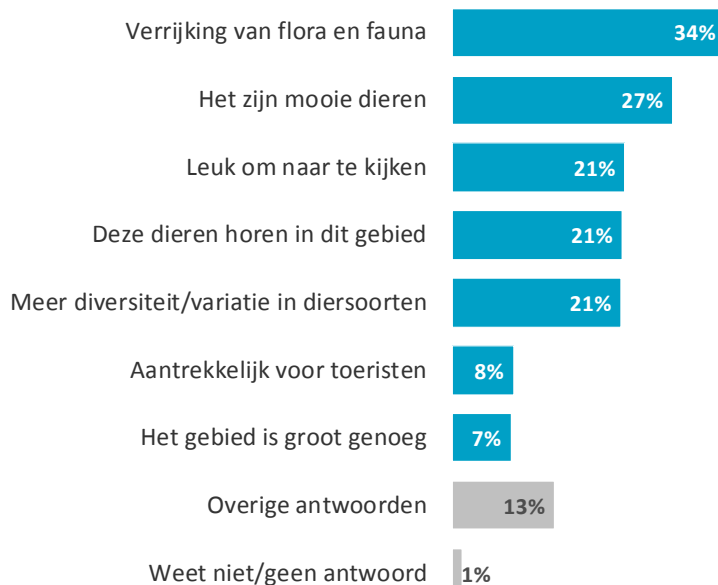
	Wist u af van het plan om edelherten en damherten misschien toe te laten in het Drents-Friese Wold?		
<i>Zijn wat u betreft het edel- en damhert welkom in het Drents-Friese Wold?</i>	Ja, ik ben hier van op de hoogte	Nee, dat wist ik nog niet	Totaal
Ik ben tegen de komst	23%	16%	19%
Ik ben niet voor en niet tegen	13%	17%	15%
Ik ben voor de komst	64%	67%	66%
	100%	100%	

Voorstanders vinden herten mooi, leuk en een verrijking van het natuurgebied

Op de open vraag waarom men voor de komst van edel- en damherten in het gebied is, noemt 34% de komst een verrijking van de flora en fauna in het gebied. 27% vindt de herten mooie dieren en leuk om naar te kijken.

Opvallend is dat vrijwel iedereen spontaan een argument weet te bedenken voor de komst van de herten. Het aandeel 'weet niet' is zeer klein (1%). Dit geldt ook voor de tegenstanders en hun argumenten (zie volgende pagina).

Waarom bent u voor de komst van edel- en damherten naar het Drents-Friese Wold? (Basis - Is voor de komst van edel- en damherten, n=407)

NB: De spontane antwoorden zijn geassocieerd naar de genoemde categorieën

Zorg voor verkeersveiligheid vaakst genoemde argument tegen komst van herten

Op de open vraag waarom men tegenstander is van de komst van herten geeft bijna de helft (46%) het mogelijk veroorzaken van verkeersongelukken als reden. 30% is bang dat de populatie op den duur te groot zal worden voor het gebied. Ook 30% ziet toekomstige schade aan landbouw als reden.

Opvallend is dat 22% van de tegenstanders meent dat het onnatuurlijk is om dieren uit te zetten, onder andere omdat de dieren van oorsprong niet in het gebied zouden horen, terwijl 21% van de voorstanders (zie vorige pagina) meent dat de herten oorspronkelijk wel in het Drents-Friese Wold horen.

Waarom bent u tegen de komst van edel- en damherten naar het Drents-Friese Wold? (Basis - Is tegen de komst van edel- en damherten, n=119)

NB: De spontane antwoorden zijn geclassificeerd naar de genoemde categorieën

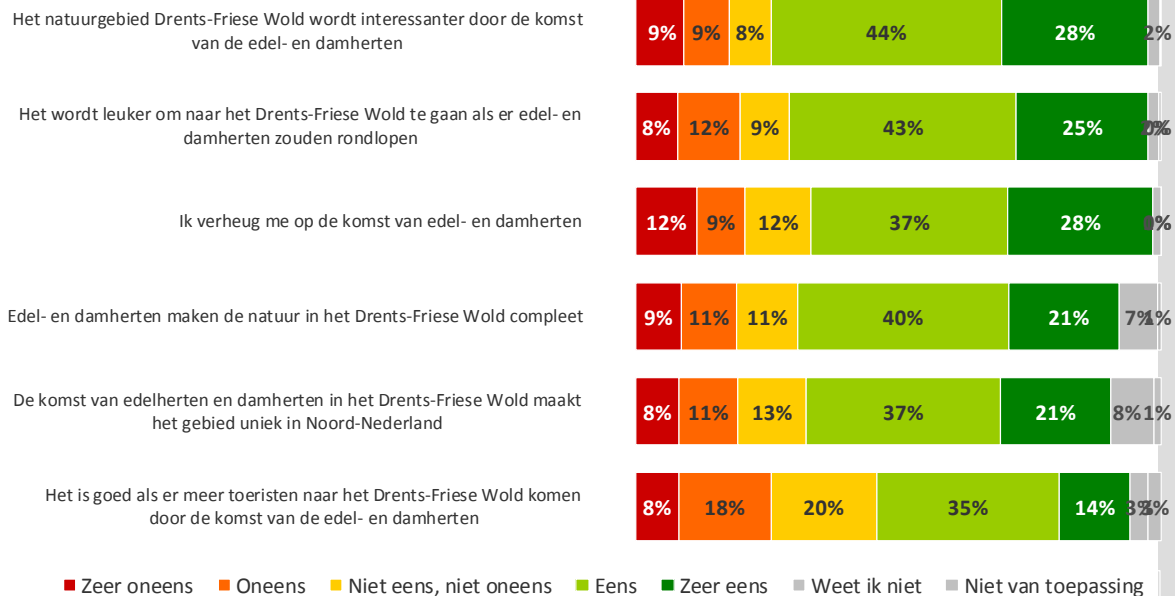
Herten maken gebied vooral interessant en leuk

Van alle voorgelegde stellingen wordt het meest instemmend gereageerd op de stelling dat het gebied interessanter wordt door de komst van de herten, 72% van de omwonenden is het hier mee eens. En 68% vindt dat het gebied leuker wordt.

65% van alle omwonenden verheugd zich op de komst van de herten.

Kunt u aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met de volgende uitspraken? (n=620)

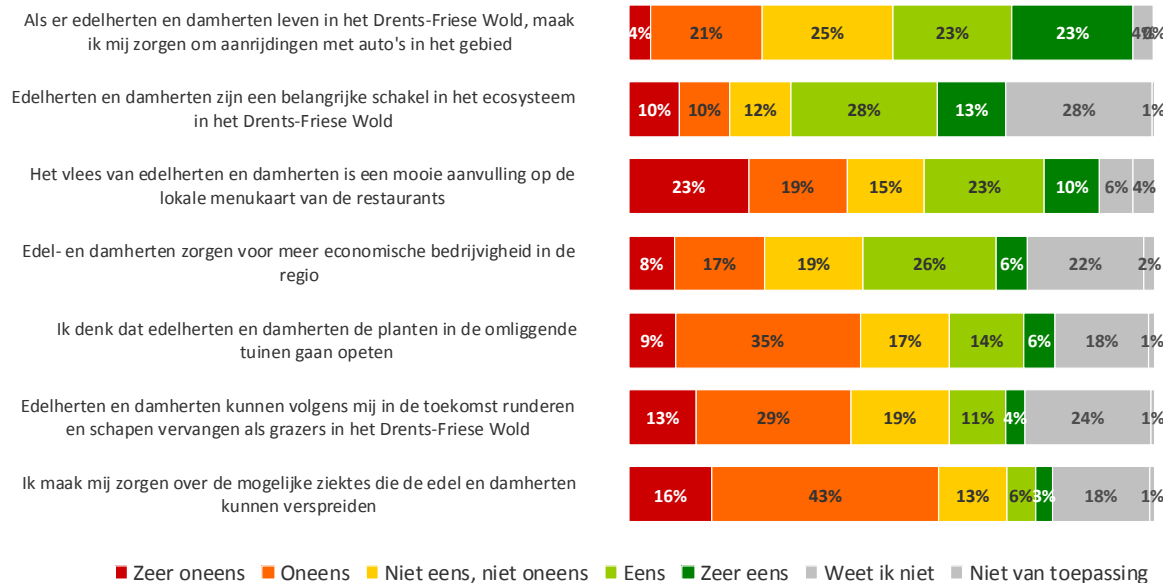
Helft van omwonenden is bezorgd over mogelijke verkeersongevallen met herten

Ongeveer de helft van alle ondervraagden maakt zich zorgen over aanrijdingen met auto's als er (meer) groot wild in het Drents-Friese Wold rondloopt, 46% maakt zich hier zorgen over.

Over het vlees van mogelijk afgeschoten herten zijn de meningen verdeeld: 33% vindt het een mooie aanvulling op de menukaart van lokale restaurants, 42% is het hier mee oneens.

De zorg over het verspreiden van mogelijke ziektes leeft slechts bij 9% van de ondervraagden en ook de zorg over het opeten van planten in omliggende tuinen leeft bij een minderheid (20%).

Kunt u aangeven in hoeverre u het eens of oneens bent met de volgende uitspraken? (n=620)

79% omwonenden vindt dat hertenpopulatie actief beheerd moet worden

79% van de omwonenden vindt dat als er herten komen de hertenpopulatie op de één of andere manier actief beheerd zou moeten worden. 41% vindt dat een teveel aan herten overgeplaatst zou moeten worden naar andere natuurgebieden en 38% vindt een teveel aan herten afgeschoten zou moeten worden.

21% vindt dat er helemaal nooit ingegrepen moet worden op de mogelijke hertenpopulatie.

Vindt u dat het aantal edel- en damherten beheerd moet worden in het Drents-Friese Wold als een teveel aan herten schade zou veroorzaken aan natuur, verkeer, tuinen of landbouw? (n=620)

Ja, men zou het teveel aan herten dan moeten afschieten

38%

Ja, men zou het teveel aan herten dan moeten overplaatsen naar andere gebieden

41%

Nee, de natuur moet zijn gang gaan, en bepaalt hoeveel herten er zich na verloop van tijd in het gebied vestigen

21%

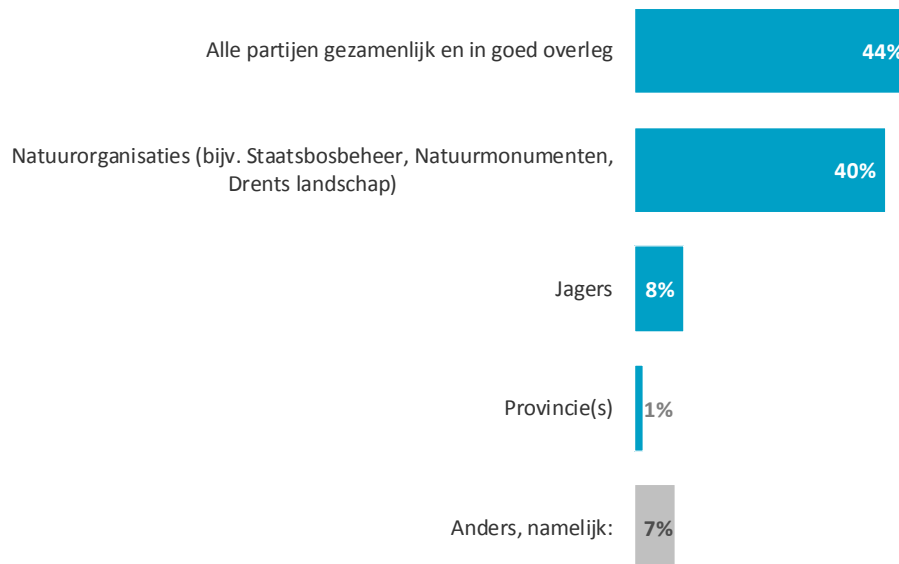

Beheer populaties is taak van alle partijen samen of van natuurorganisatie

Als de hertenpopulatie actief beheerd zal gaan worden dan vinden de meeste omwonenden dat alle partijen (provincie, natuurorganisaties en jagers) hier samen verantwoordelijk voor zijn (44%).

40% vindt dit alleen een taak voor natuurorganisaties.

Wie zou verantwoordelijk moeten zijn voor het beheren van het aantal edel- en damherten in het Drents-Friese Wold? (n=620)

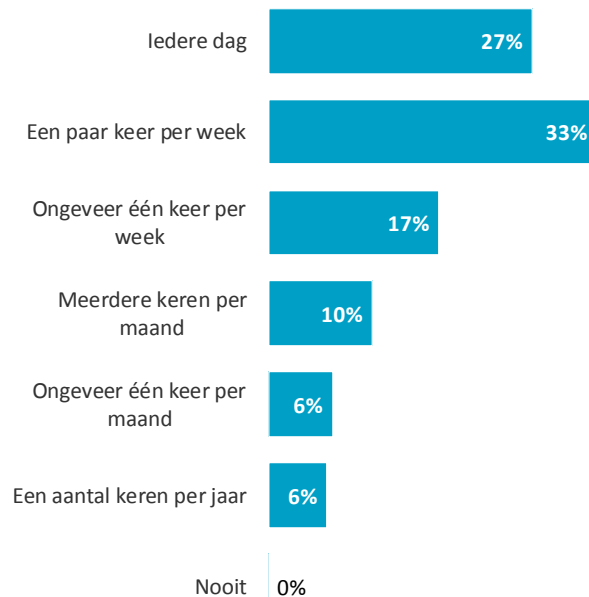

Meeste omwonenden bezoeken Drents-Friese Wold elke week (77%)

Eén op de drie omwonenden bezoekt het Drents-Friese Wold een paar keer per week, 27% komt er iedere dag en 17% ongeveer één keer in de week. Dit betekent dat een ruime meerderheid van de ondervraagde omwonenden (77%) minimaal één keer per week in het natuurgebied komt.

Hoe vaak komt u in het natuurgebied het Drents-Friese Wold? (n=620)

69% van omwonenden brengt vrije tijd door in het Drents-Friese Wold

Omwonenden komen voor verschillende doeleinden in het natuurgebied. 69% brengt er wel eens vrije tijd door. 48% rijdt of fietst er doorheen op weg naar een andere bestemming, 12% woont in het gebied en 4% werkt er.

Met welke reden komt u meestal in het Drents-Friese Wold?

(n=619)

Wandelen en fietsen belangrijkste bezigheden in het Wold

Wanneer omwonenden in hun vrije tijd in het Wold komen dan doen zij dit vooral om te wandelen (79%) en om te fietsen (60%).

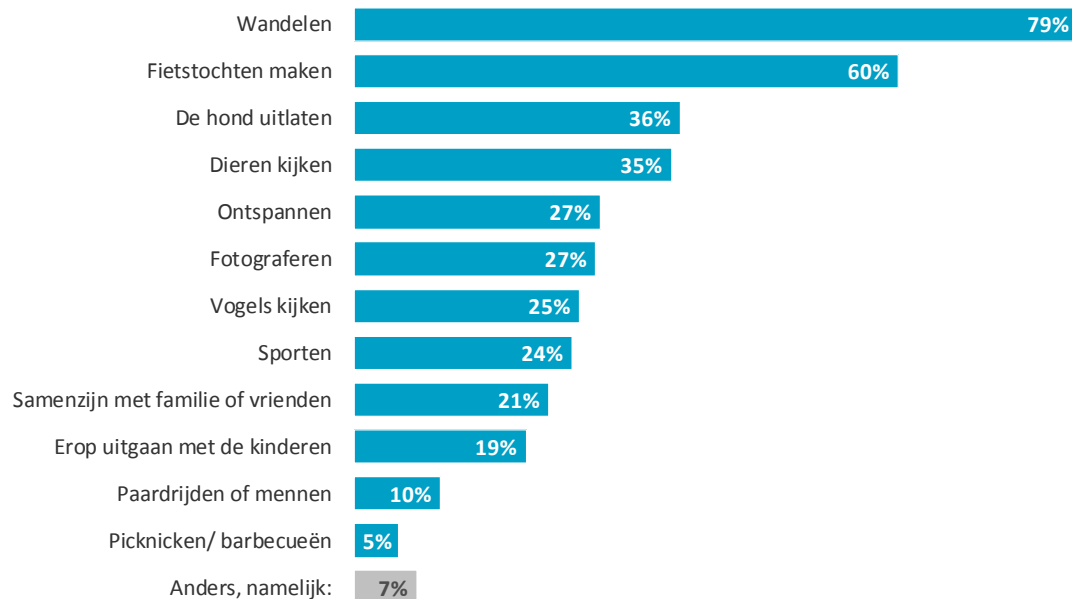
Los van de vogelaars (25%) komt er nog eens 35% specifiek naar andere dieren in het gebied kijken.

36% van de omwonenden laat zijn hond uit in het gebied.

Wat doet u zoal in uw vrije tijd in het Drents-Friese Wold?

(n=619)

69% zal Drents-Friese Wold even vaak bezoeken na introductie groot wild

69% van de ondervraagden geeft aan dat de komst van (meer) damherten en edelherten geen invloed heeft op de bezoekfrequentie aan het gebied. 22% geeft aan het gebied vaker te gaan bezoeken en 3% denkt het gebied véél vaker te bezoeken.

Slechts 4% van alle omwonenden geeft aan het gebied minder vaak te gaan bezoeken als de hertenpopulatie toeneemt.

Zou u het Drents-Friese Wold minder vaak of vaker bezoeken als er edelherten en damherten zouden leven?

(n=620)

28% van recreanten gaat gebied vaker bezoeken bij introductie van groot wild

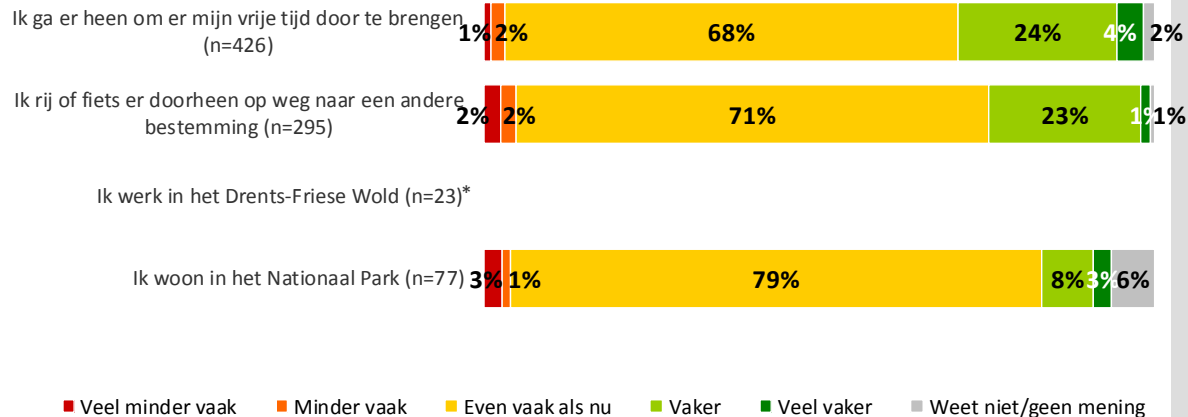
79% van de bewoners geeft aan het gebied net zo vaak te bezoeken als nu het geval is. 11% van de bewoners denkt het gebied nog vaker te gaan bezoeken na de komst van herten.

Omwonenden die het gebied recreatief bezoeken geven in 28% van de gevallen aan het gebied vaker te gaan bezoeken bij een eventuele (her-)introductie van groot wild.

Zou u het Drents-Friese Wold minder vaak of vaker bezoeken als er edelherten en damherten zouden leven?

(n=620)

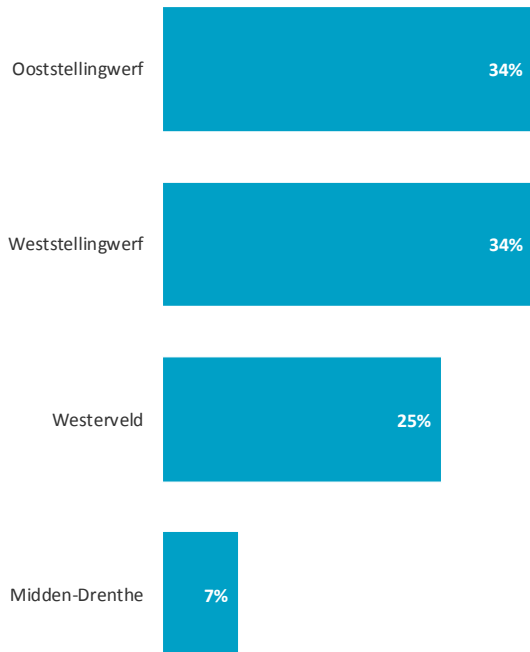

*Aantal te laag om te rapporteren

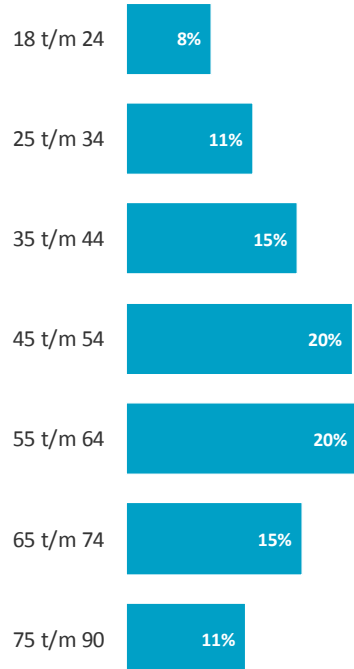

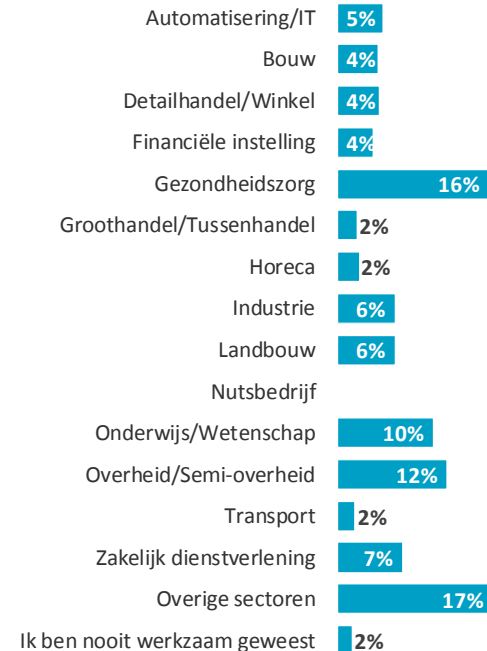
Gemeente (n=620)

Leeftijd in categorieën (n=620)

In welke sector bent u werkzaam of werkzaam geweest? (n=620)

- Veldwerkperiode
  - Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 16 juli 2016 tot en met 1 september 2016
- Methode respondentselectie
  - Uit een door Motivaction aangeschaft adressenbestand
- Incentives
  - Geen
- Weging
  - De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Motivaction-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS
- Inschakelen externe leveranciers
  - Voor de volgende werkzaamheden heeft Motivaction bij dit onderzoek gebruik gemaakt van de diensten van gespecialiseerde bedrijven: leveren adressenbestanden
- Responsverantwoording online onderzoek
  - In de veldwerkperiode is aan 4.226 huishoudens een uitnodigingsbrief verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten
- Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden
  - Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.
- Overige onderzoekstechnische informatie
  - Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	N	%	N	%
Mannen:				
18 t/m 24	5	0,9	25	4,4
25 t/m 34	16	2,8	30	5,3
35 t/m 44	26	4,5	44	7,6
45 t/m 54	64	11,1	55	9,6
55 t/m 64	105	18,2	56	9,7
65 t/m 74	107	18,5	45	7,8
75 t/m 90	37	6,4	26	4,5
Vrouwen:				
18 t/m 24	4	0,7	20	3,5
25 t/m 34	15	2,6	33	5,7
35 t/m 44	27	4,7	46	7,9
45 t/m 54	51	8,8	60	10,4
55 t/m 64	58	10,1	56	9,8
65 t/m 74	48	8,3	46	7,9
75 t/m 90	14	2,4	34	5,9

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Zie ook ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

motivaction

research and strategy

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109

1015 ZL Amsterdam

Postbus 15262

1001 MG Amsterdam

T +31 (0)20 589 83 83

M moti@motivaction.nl

www.motivaction.nl

www.facebook.com/stempunt

